

Олена КОВАЛЬ

к.е.н., доцент кафедри економічної теорії,

Наталія ДЕСЯТНИК

студентка

Національний університет біоресурсів і природокористування України

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

Економічні відносини кожного виду економічної діяльності мають свою специфіку. Найважливішими особливостями аграрних відносин вчені називають те, що в сільському господарстві основним засобом виробництва є земля, яка є предметом праці й одночасно засобом виробництва; сезонність сільгоспвиробництва, обумовлена природнокліматичними умовами і зміною клімату; тісний взаємозв'язок економічних і природних процесів; складність і різноманітність економічних зв'язків, міжгалузева агропромислова інтеграція, багатукладність на селі, просторовий розвиток сільських територій. Актуальності набуває земельна реформа в результаті прийняття в ніч з 30 на 31 березня 2020 року закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення". Аграрні відносини є важливою складовою загальної системи економічних відносин суспільства і визначають передумови сталого розвитку країни, а саме продовольчу безпеку, створення стійких систем виробництва продуктів харчування на принципах інклюзивного економічного розвитку і біотехнологій.

Внутрішній ринок агропродовольчої продукції України характеризується низькою ємністю й високим ступенем чутливості до зміни роздрібних цін на продукти харчування, а через високу частку витрат на харчування у сімейному бюджеті домогосподарств зниження реальних доходів населення може спричинити соціальні збурення. Ситуація ускладнюється тим, що ефективність проходження сільськогосподарської продукції від виробників до споживачів знижує недосконалість міжгалузевих зв'язків. Також сучасна ситуація характеризується звуженням фінансової бази розвитку сільськогосподарського виробництва. Залишається ймовірність зменшення джерел формування власних фінансових ресурсів сільськогосподарських товаровиробників через несприятливу цінову кон'юнктуру на основні види споживаних мінеральних добрив, матеріально-технічної продукції, засобів захисту рослин і стримування росту цін на агропродовольчу продукцію [0].

Людський капітал вважається стійким видом інвестицій. Інвестиції в людський капітал безумовно є витратною статтею, проте не споживою, яка спрямована тільки на розвиток працівника, а продуктивною, оскільки в майбутньому ефект від цих інвестицій може покрити понесені витрати і сприяти розвитку підприємства. Сільські території не є виключенням і потребують інновацій. Саме людський капітал є основним джерелом численних новацій і змін в суспільстві, його вдосконалення, переходу до нової якості життя. Тому розвиток людського капіталу, підвищення його якостей дозволяє вирішувати численні соціально-економічні проблеми та прискорює інноваційний розвиток сільських територій доволі швидко. Невирішеними питаннями розвитку людського капіталу сільських територій є [0]: зменшення частки сільського населення у загальній кількості населення відбувається швидкими темпами, а також скорочується частка зайнятого населення працездатного віку.

Регіональні особливості економічних і соціальних відносин серед іншого визначаються кількістю прибуткових місцевих підприємств і прибутком, який вони отримують. Регіональний та місцевий саморозвиток передбачає економічний розвиток, який ґрунтується на самодостатності, самофінансуванні та рентабельності. Відповідно до європейської практики, частка прибуткових місцевих підприємств повинна бути вище 80 %. Ще один показник - частка малих підприємств у валовому регіональному продукті. У промислово розвинених країнах цей показник становить від 40 до 60 % [0]. Більше того, малий бізнес відіграє особливу роль у створенні нематеріального багатства, а саме у наданні інформації, зв'язку, освіти та інших соціальних послуг. На початку 2020 року під час пандемії було зачинено велику кількість підприємств та навчальних закладів, що призвело до погіршеного стану економіки як підприємств так і держави

Вже зараз зрозуміло, що найбільше від карантину в Україні потерпають бізнеси зі сфери послуг: готелі, спорт-клуби, масажні та спа-салони тощо. Найскладніше буде «міським» бізнесам, які надавали

послуги. Виграють сервіси доставки, онлайн-платформи будь-якого напрямку, продавці контенту (фільмів, книжок, курсів), постачальники і продавці товарів першої необхідності і засобів гігієни, та індивідуальні викладачі всіх напрямків, дистриб'ютори люксової косметики, виробники товарів і одягу для дому й саду.

Бізнес досить швидко адаптується до нових реалій і умов роботи в країні. Так, більшість співробітників переведено на дистанційну роботу, відрядження максимально скасовані, комунікація переведена в онлайн-режим. У той же час для тих співробітників, які, з огляду на специфіку роботи, повинні виходити на роботу, компанії намагаються організувати безпечний трансфер, в офісах та помешканнях проводиться обов'язкова дезінфекція [0]. Таким чином, в Україні підприємства мають меншу «подушку безпеки» у фінансовому плані, особливо важко буде малим підприємствам.

За таких умов відбувається переорієнтація системи кадрового менеджменту на індивідуальну роботу з персоналом. В умовах зростання конкуренції, в тому числі за висококваліфіковані кадри, ізоляція кадрової політики від загально організаційної погано впливає на успішну діяльність підприємства або організації в цілому. Замість досить формалізованої структури існуючої моделі управління персоналом складається система менеджменту, яка зорієнтована на розвиток людського капіталу. Місія цієї системи – реалізувати, паралельно із пріоритетними стратегічними цілями організації, основні цілі кадрової політики [0].

Отже, нагромадження та ефективне використання наявного людського капіталу не тільки дає змогу досягти високої конкурентоспроможності, але й забезпечує раціональне й ефективне використання всіх виробничих ресурсів, можливість запроваджувати нову техніку, технології; освоювати виробництво нових видів сільськогосподарської продукції, випуск якісної продукції і продуктів її переробки, високу продуктивність та якість праці, можливість здійснювати різні види інноваційної діяльності.

Список використаних джерел

1. Voiko A. Small and medium-sized enterprises development and decentralization // Проблеми та перспективи розвитку підприємництва в Україні [Електронний ресурс] : матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 23–24 трав. 2017 р.) / відп. ред. А.А. Мазаракі. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. – С. 42 – 44.
2. Дубровых-Рохова А. Какой будет экономика после корона-кризиса // День. Day.kyiv.ua : URL: <http://day.kyiv.ua/ru/article/ekonomika/kakoy-budet-ekonomika-posle-korona-krizisa>
3. Життя після пандемії: що буде з економікою України // Слово і діло. Аналітичний портал : URL: <https://www.slovoidilo.ua/2020/03/24/stattja/ekonomika/zhyttya-pislya-pandemiyi-bude-ekonomikoyu-ukrayiny>
4. Лупенко Ю. О. Розвиток аграрного сектору економіки України // Науковий вісник Мукачівського державного університету. – 2015. – Вип. 2 (4). - С. 30 – 34.
5. Проценко Н.М. Людський капітал сільських територій в контексті інноваційного розвитку сільського господарства // Вісник ХНАУ. – 2013. – № 11. URL: https://knau.kharkov.ua/visnik-hnau-e_n_11_2013.html
6. Синицина Н.Г. Нові підходи до управління людськими ресурсами в управлінні освітою // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2011. - № 11. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=351>